

TL05

Lộ trình triển khai, đối tác và quản trị rủi ro

Năm giai đoạn, bản đồ đối tác sáu tầng, sổ đăng ký rủi ro và hệ thống chỉ số

- TL00** Tóm tắt chiến lược
- TL01** Tuyên ngôn và Bảy nguyên tắc nền tảng
- TL02** Báo cáo phân tích tổng thể
- TL03** Kiến trúc Union nhiều tầng
- TL04** Kịch bản 2026–2056 và đánh giá tính tất yếu
- TL05** Lộ trình triển khai, đối tác và quản trị rủi ro

Mục lục

1. Tóm tắt

2. Nguyên tắc triển khai

3. Lộ trình theo giai đoạn

4. Bản đồ đối tác theo sáu tầng

5. Danh sách chuyên gia ưu tiên tham vấn

6. Sổ đăng ký rủi ro

7. Hệ thống chỉ số đo lường

8. Ngân sách và nguồn lực giai đoạn đầu

9. Việc cần làm ngay trong 90 ngày

10. Kết luận

Phụ lục. Chữ viết tắt

Trích dẫn đề xuất: 9S Union (2026). *TL05 – Lộ trình triển khai, đối tác và quản trị rủi ro: Năm giai đoạn, bản đồ đối tác sáu tầng, sổ đăng ký rủi ro và hệ thống chỉ số*. Bộ tài liệu phân tích Liên hiệp Nhân loại, phiên bản 2.0, tháng 10/2026.

Tài liệu được biên soạn từ các nguồn công khai, dữ liệu cập nhật tới tháng 10/2026. Các số liệu gắn nhãn [TC] (nguồn thứ cấp), [CXM] (chưa kiểm chứng lại), [MT] (nguồn mâu thuẫn) cần được đối chiếu với nguồn gốc trước khi trích dẫn chính thức. Các xác suất là ước tính chủ quan của nhóm phân tích. Đây không phải tư vấn pháp lý, tài chính hay đầu tư. Việc nêu tên cá nhân, tổ chức hay quốc gia không hàm ý sự ủng hộ hoặc quan hệ với Union hay 9S Union.

1. Tóm tắt

Tài liệu này chuyển kiến trúc Union nhiều tầng (xem TL03) thành một lộ trình hành động 30 năm, một bản đồ đối tác theo sáu tầng, một sổ đăng ký rủi ro và một hệ thống chỉ số đo lường. Kết luận trung tâm: **con đường khả thi duy nhất là chứng minh nhỏ, minh bạch triệt để và để chính danh đi trước tham vọng**. Lộ trình gồm năm giai đoạn: Khởi xướng (quý 4/2026 – hết 2027), Thí điểm (2028–2029), Liên minh tiên phong (2030–2032, hoàn tất chuyển giao của 9S Union chậm nhất 31/12/2032), Mở rộng (2033–2041), Trưởng thành (2042–2056). Mỗi giai đoạn có "điều kiện qua" rõ ràng. Chưa đạt điều kiện thì chưa sang giai đoạn sau, dù áp lực tăng trưởng lớn đến đâu.

Năm điểm then chốt:

- Lỗi Việt Nam, vỏ quốc tế trung lập.** Luật Hợp tác xã 17/2023/QH15 giới hạn thành viên chính thức là nhà đầu tư nước ngoài ở mức **dưới 35%** [CXM] ([Thư viện Pháp luật](#)). Vì vậy HTX Việt Nam chỉ làm được lõi trong nước. Thành viên quốc tế cần một "chủ thể sứ mệnh" phi lợi nhuận đặt ở nước thứ ba trung lập.
- Thước đo thành công là thành viên hoạt động và nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng**, không phải sổ đăng ký. Mobile money có 2,3 tỷ tài khoản đăng ký nhưng chỉ 593 triệu tài khoản hoạt động hằng tháng ([GSMA](#)).
- Đồng hành với mọi tầng.** Hình mẫu là địa vị "trợ giúp chính quyền" của các Hội Chữ thập đỏ – Trăng lưỡi liềm đỏ: một "quan hệ đối tác đặc thù, có trách nhiệm và lợi ích hai chiều" ([IFRC Disaster Law](#)).
- Rủi ro lớn nhất nằm ở chính danh, pháp lý và niềm tin**, không ở kinh tế học. Cụ thể là luật chứng khoán, dữ liệu sinh trắc học, nguy cơ bị liên tưởng tới các mô thức lừa đảo "tổ chức toàn cầu", và nguy cơ người sáng lập nắm giữ quyền lực quá lâu.
- 9S Union cam kết chuyển giao theo mốc có văn bản ràng buộc.** Trường hợp Wikimedia năm 2024 là bài học ngược: Hội đồng Quỹ bác Hiến chương Phong trào dù 83,78% tổ chức liên kết và 73,30% cá nhân bỏ phiếu ủng hộ ([Meta-Wiki](#)).

Nhóm phân tích ước tính chủ quan rằng một mạng lưới Union nhiều tầng có trên 1 tỷ thành viên hoạt động thực sự vào khoảng năm 2056 có xác suất **20–30%** khi được định vị theo hướng đồng hành (xem TL04). Lộ trình dưới đây được thiết kế để mỗi bước đều có giá trị tự thân, kể cả khi mục tiêu cuối cùng không đạt được.

Lưu ý chung. Việc nêu tên một tổ chức, quốc gia hay cá nhân trong tài liệu này **không hàm ý họ ủng hộ, đã được liên hệ hoặc có quan hệ với 9S Union hay Union**. Đây là danh sách ứng viên để tham vấn và thẩm định. Tài liệu không phải tư vấn pháp lý, tài chính hay đầu tư.

2. Nguyên tắc triển khai

Bảy nguyên tắc nền tảng của Union (xem TL01) nói Union là gì. Năm nguyên tắc triển khai dưới đây nói Union được xây dựng như thế nào. Mỗi nguyên tắc rút ra từ một bài học cụ thể đã có tiền lệ.

Chứng minh nhỏ trước khi nói lớn

Mọi tổ chức thành viên bền vững quy mô lớn đều bắt đầu từ một nhu cầu kinh tế cụ thể của một cộng đồng cụ thể. Cửa hàng của những người tiên phong Rochdale năm 1844 do 28 người, đa số là thợ dệt, lập ra ([Rochdale Pioneers Museum](#)). Ngày nay phong trào HTX có khoảng 3 triệu HTX và khoảng 1 tỷ thành viên ([ICA](#)). Amul đi từ HTX làng lên 18 liên hiệp huyện, với khoảng 3,6 triệu nông dân ([AgroSpectrum](#)). Ngược lại, các dự án tuyên bố quy mô hành tinh ngay từ đầu, như Hiến pháp Trái Đất hay "Hộ chiếu Thế giới", tồn tại hàng chục năm nhưng không đạt chính danh ([Wikipedia: WCPA](#); [Wikipedia: WSA](#)). Với Union, quy tắc là: **mỗi tuyên bố công khai về quy mô phải đi sau, không đi trước, dữ liệu đã kiểm chứng**.

Minh bạch triệt để

Một dự án tự nhận phục vụ "toàn nhân loại" ra đời tại Việt Nam sẽ bị công chúng và cơ quan quản lý đặt cạnh các vụ đa cấp và "dự án quốc tế" kêu gọi góp vốn từng gây thiệt hại. OneCoin là một mô hình đa cấp khoảng 4 tỷ USD có nạn nhân ở nhiều nước châu Á [[CXM](#)] ([FBI](#)). Cách phòng vệ duy nhất là minh bạch vượt chuẩn: công bố mọi khoản thu chi, mọi văn bản đối tác đã ký, mọi xung đột lợi ích, và kiểm toán độc lập hằng năm. Bài học từ UN Global Compact cũng cần ghi nhớ: cam kết tự nguyện không kèm kiểm chứng sẽ bị phê là "bluewashing", và tổ chức này đã phải khai trừ hơn 3.000 công ty ([UNGC](#)). Minh bạch của Union vì vậy phải **kiểm chứng được**, chứ không chỉ được tuyên bố.

Chính danh đi trước tham vọng

Các mạng lưới bền nhất trong hơn một thế kỷ (Chữ thập đỏ, ICA, Olympic, Hướng đạo) có chung một công thức. Chúng có nhiệm vụ cụ thể và hữu ích mà nhà nước cần, một bộ nguyên tắc ngắn và ổn định, cơ chế công nhận đơn vị theo từng quốc gia, và một văn kiện được nhà nước công nhận. IFRC hiện có **191 Hội quốc gia và 18,3 triệu tình nguyện viên** ([IFRC 2025 Annual Report](#)). Quy tắc triển khai của Union: **chỉ công bố quan hệ đối tác khi đã có văn bản ký kết công khai**, không bao giờ tuyên bố "được công nhận" khi chưa có văn bản. Mô thức "tự xưng được công nhận" chính là thủ đoạn của Kailasa, thực thể đã khiến hơn 30 thành phố Mỹ ký "kết nghĩa" ([Vice](#)).

Đo bằng thành viên hoạt động và nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng

Số đăng ký là chỉ số dễ thổi phồng nhất. Mobile money có tỷ lệ tài khoản hoạt động khoảng 26% ([GSMA](#)). World ID có khoảng 12–18 triệu người được xác minh sau khoảng ba năm [MT], trong khi có nguồn nêu tới 450 triệu "đăng ký" ([Time](#); [Biometric Update](#)). Ngay cả WOSM cũng có chênh lệch giữa ước tính "hơn 57 triệu" và số điều tra chính thức 48.228.194 người ([scout.org](#); [WOSM census](#)). Union chỉ báo cáo hai chỉ số gốc: **thành viên hoạt động** (định nghĩa ở chương Hệ thống chỉ số) và **nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng độc lập**. Mọi chỉ số khác đều là chỉ số phụ.

Đồng hành với mọi tầng

Union không đối lập với gia đình, cộng đồng, HTX, doanh nghiệp, văn hóa, tôn giáo, dân tộc, quốc gia hay tổ chức quốc tế. Đó là các tầng hạ tầng cùng vận hành Union (xem TL03). Trong triển khai, điều này có ba hệ quả. Thứ nhất, việc nào tầng gần con người nhất làm tốt thì để tầng đó làm. Đây là nguyên tắc bổ trợ (subsidiarity), một ngôn ngữ mà luật EU ([EUR-Lex](#), [TEU Điều 5](#)) và giáo huấn xã hội Công giáo ([Vatican](#), [Quadragesimo Anno](#)) cùng chấp nhận. Thứ hai, trước mỗi bước mở rộng sang một quốc gia, Union tham vấn chính quyền sở tại, và đơn vị quốc gia vận hành như một đối tác bổ trợ có tự chủ. Thứ ba, Union tận dụng hạ tầng sẵn có của các tầng: định danh quốc gia, hệ thống thanh toán, mạng lưới HTX, cơ sở văn hóa và tôn giáo. Union không dựng hạ tầng song song.

Hai nguyên tắc phụ bổ sung cho năm nguyên tắc trên. **Thể chế hóa trước, rút lui sau:** phong trào Chữ thập đỏ vẫn bền vững dù Henry Dunant phải rời ICRC năm 1867, vì các nguyên tắc và thể chế đã được luật hóa ([ICRC](#)). **Không hứa lợi nhuận ở giai đoạn đầu:** tư cách thành viên không mang kỳ vọng sinh lời, để tránh bị coi là chào bán chứng khoán và để tách hẳn Union khỏi các mô hình đa cấp.

3. Lộ trình theo giai đoạn

Tổng quan năm giai đoạn

Giai đoạn	Thời gian	Mục tiêu cốt lõi	Điều kiện qua then chốt	Quy mô thành viên hoạt động (định hướng)
0. Khởi xướng	Quý 4/2026 – hết 2027	Nền móng pháp lý, chính danh và cam kết chuyển giao; thành lập chủ thể sứ mệnh	Ý kiến pháp lý bằng văn bản; chủ thể sứ mệnh được thành lập; ít nhất một đối tác HTX ký văn bản công khai; chọn xong ngành thí điểm	Chưa tuyển thành viên đại trà
1. Thí điểm	2028–2029	Chứng minh mô hình ở quy mô nhỏ: lõi Việt Nam và chủ thể sứ mệnh trung lập	Đánh giá độc lập xác nhận nhu cầu được đáp ứng; kiểm toán sạch; ít nhất 1/3 ghế do thành viên bầu, 9S Union giữ tối đa 1/2 số ghế	Hàng nghìn đến hàng chục nghìn
2. Liên minh tiên phong	2030–2032	Nhân bản qua 5–10 nước; lập quỹ vốn vĩnh viễn	Ít nhất 5 đơn vị quốc gia được công nhận; 9S Union hoàn tất chuyển giao, không còn ghế biểu quyết hay quyền đặc biệt (chậm nhất 31/12/2032, xem TL03)	Hàng trăm nghìn đến vài triệu
3. Mở rộng	2033–2041	Mở rộng theo mô-đun ngành; neo vào văn kiện được nhà nước công nhận	Có văn kiện neo đa bên; cơ cấu thành viên theo vùng tiệm cận cơ cấu dân số	Hàng chục đến hàng trăm triệu
4. Trưởng thành	2042–2056	Union do thành viên làm chủ, bền vững qua nhiều thế hệ lãnh đạo	Không bên nào giữ ghế hay quyền đặc biệt; điều lệ chỉ sửa được bằng thành viên	Hướng tới trên 1 tỷ (kịch bản B, xem TL04)

Quy mô định hướng là đề xuất của nhóm phân tích, không phải dự báo. Các mốc tham chiếu thực tế cho thấy độ khó của từng nấc. Sở hữu đại chúng trực tiếp hiện mới đạt cỡ vài trăm nghìn người: Green Bay Packers có khoảng 539.000 cổ đông ([Broadridge](#)), FC Barcelona hơn 140.000 socios ([La Nación](#)). Các mạng lưới cá nhân có cấu trúc liên bang đạt hàng chục triệu người: Amnesty hơn 10 triệu ([Amnesty Finland](#)), IFRC 18,3 triệu tình nguyện viên, Hướng đạo khoảng 57–60 triệu. Chỉ phong trào HTX chạm mốc khoảng 1 tỷ, và đó là sau hơn 180 năm.

Giai đoạn 0. Khởi xướng (quý 4/2026 – hết 2027)

Hạng mục	Nội dung
Mục tiêu	Đặt nền chính danh và pháp lý; xác lập bằng văn bản vai trò chất xúc tác của 9S Union và cam kết chuyển giao; chọn ngành thí điểm bằng dữ liệu
Hành động chính	(1) Đăng ký bảo hộ nhãn hiệu, tên miền chính thức và công bố danh sách kênh xác thực duy nhất. (2) Soạn Hiến chương sứ mệnh dựa trên Bảy nguyên tắc (TL01), kèm tuyên bố "những điều Union không làm": không hứa lợi nhuận, không trả hoa hồng giới thiệu, không bán "quốc tịch" hay "chứng nhận công dân", không thu sinh trắc học, không đại diện chính phủ nào. (3) Tham vấn pháp lý tại Việt Nam: Luật HTX 2023, Nghị quyết 59-NQ/TW, Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân [CXM], luật đầu tư và doanh nghiệp. (4) Tham vấn pháp lý quốc tế: hiệp hội theo Bộ luật Dân sự Thụy Sĩ, Wyoming DUNA, luật chứng khoán, trừng phạt và AML/KYC; trên cơ sở đó đăng ký chủ thể sứ mệnh phi lợi nhuận ở nước thứ ba trung lập, nắm thương hiệu, hiến chương và quy tắc. (5) Xin ý kiến sớm Bộ Ngoại giao và cơ quan quản lý nhà nước về HTX [CXM: xác minh cơ quan chủ quản sau sắp xếp bộ máy 2025]. (6) Tiếp cận Liên minh HTX Việt Nam (VCA). (7) Dựng bảng điều khiển nhu cầu nhân loại phiên bản 0 và ma trận chọn ngành. (8) Lập hội đồng cố vấn đa dạng về vùng, giới và chuyên môn. (9) Ban hành quy trình thẩm định đối tác và quy chế xung đột lợi ích

Hạng mục	Nội dung
Đầu ra	Hiến chương sứ mệnh; chủ thể sứ mệnh được thành lập; Văn bản cam kết chuyển giao có mốc thời gian; bộ ý kiến pháp lý; ma trận ngành và danh sách rút gọn 2–3 ngành; sổ đăng ký rủi ro phiên bản 1; báo cáo minh bạch đầu tiên
Điều kiện qua	Có ý kiến pháp lý bằng văn bản xác nhận mô hình thí điểm không cấu thành chào bán chứng khoán và phù hợp pháp luật Việt Nam; chủ thể sứ mệnh trung lập đã được thành lập chậm nhất cuối năm 2027; ít nhất một HTX hoặc liên hiệp HTX ký văn bản hợp tác công khai; đã chỉ định kiểm toán viên độc lập; ma trận ngành được công bố kèm phương pháp
KPI	Số ý kiến pháp lý hoàn tất; số đối tác ký văn bản; số buổi tham vấn với từng tầng (T2–T5); tỷ lệ chỉ tiêu được công bố (mục tiêu 100%); số sự cố giả mạo thương hiệu được phát hiện và xử lý

Khung pháp lý Việt Nam. Luật HTX 17/2023/QH15 có hiệu lực từ 1/7/2024. Luật cho phép người nước ngoài cư trú hợp pháp làm thành viên liên kết không góp vốn, nhưng tổng số thành viên chính thức là nhà đầu tư nước ngoài phải dưới 35% [CXM: cần đối chiếu văn bản gốc và văn bản hợp nhất 101/VBHN-VPQH 2026] (ACC Group; LuậtVietnam). Nghị quyết 59-NQ/TW ngày 24/1/2025 ủng hộ hội nhập sâu, gồm cả khoa học–công nghệ và chuyển đổi số, nhưng yêu cầu giữ vững định hướng chính trị và an ninh (Mekong ASEAN). Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân (hiệu lực 1/1/2026) phải được đối chiếu văn bản gốc trước khi thiết kế hệ thống thành viên [CXM]. Phong trào HTX trong nước có hơn 36.000 HTX, đóng góp khoảng 4,8% GDP với 5,98 triệu thành viên. Tuy nhiên tầng liên hiệp còn mỏng: 164 liên hiệp HTX, chỉ khoảng 3% HTX tham gia liên hiệp (VnEconomy). Đây vừa là hạn chế vừa là cơ hội: Union có thể đóng góp trực tiếp vào việc củng cố tầng liên hiệp mà chính sách trong nước đang cần.

Chủ thể sứ mệnh trung lập. Ứng viên hàng đầu là hiệp hội theo Điều 60–79 Bộ luật Dân sự Thụy Sĩ, hình thức IOC, FIFA và WWF đang dùng. Hình thức này lập nhanh nhưng giám sát yếu, nên phải bổ sung kiểm toán và hội đồng đạo đức độc lập [CXM] (Fedlex). Thụy Sĩ còn có Luật Nhà nước chủ nhà cho phép cấp quy chế ưu đãi cho tổ chức "gần như liên chính phủ" [CXM] (Swiss FDFA). Wyoming DUNA (tối thiểu 100 thành viên, sửa đổi SF0022 có hiệu lực 1/7/2026) phù hợp cho quản trị số (Wyoleg). Nhưng DUNA vẫn chịu luật Mỹ, nên dễ bị gán nhãn địa chính trị. Hình thức HTX châu Âu (SCE) gần như không được dùng: chỉ 24 SCE trên khoảng 131.000 HTX ở EU (số liệu 2011) (Eurofound).

Giai đoạn 1. Thí điểm (2028–2029)

Hạng mục	Nội dung
Mục tiêu	Chứng minh ở quy mô nhỏ rằng một lõi Việt Nam cộng một chủ thể sứ mệnh trung lập có thể tạo ra thành viên hoạt động thật và đáp ứng nhu cầu có kiểm chứng, với chi phí tinh gọn
Hành động chính	(1) Lập liên hiệp HTX Việt Nam theo mô-đun ngành làm lõi trong nước, mỗi ngành một HTX hoặc pháp nhân riêng. (2) Đưa chủ thể sứ mệnh trung lập (đã thành lập ở giai đoạn 0) vào vận hành cùng lõi Việt Nam. (3) Vận hành 2–3 ngành thí điểm đã chọn qua ma trận. (4) Thí điểm thành viên: dùng tài khoản ngân hàng, ví điện tử và định danh quốc gia sẵn có; kênh USSD/SMS và điểm hỗ trợ tại chỗ cho người không có điện thoại thông minh; người giám hộ đại diện cho trẻ em; không thu sinh trắc học . (5) Thí điểm quản trị hai tầng (mô tả bên dưới). (6) Mở một cửa sổ thử nghiệm quốc tế nhỏ ở 1–2 nước đối tác, dưới dạng thành viên không góp vốn. (7) Mời một trường đại học độc lập đánh giá tác động
Đầu ra	Quy chế thành viên phiên bản 1; Điều lệ quản trị hai tầng phiên bản 1; báo cáo đánh giá độc lập; dữ liệu KPI công khai hằng quý; báo cáo tài chính kiểm toán
Điều kiện qua	Đánh giá độc lập xác nhận nhu cầu được đáp ứng ở ít nhất 2 ngành; tỷ lệ thành viên hoạt động trên đăng ký cao hơn rõ rệt mức khoảng 26% của mobile money; tỷ lệ chi phí vận hành được công bố và đi đúng lộ trình về trần 15% tổng chi vào cuối giai đoạn 2; không có sự cố dữ liệu nghiêm trọng; kiểm toán không có ý kiến ngoại trừ trọng yếu; ít nhất một khuyến nghị của hội đồng bốc thăm được thực thi; ghế do thành viên bầu chiếm ít nhất 1/3 hội đồng chủ thể sứ mệnh

Hạng mục	Nội dung
KPI	Thành viên hoạt động; nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng; tỷ lệ thành viên tham gia qua kênh ngoại tuyến; chỉ số tin cậy; tỷ lệ chi phí vận hành; tỷ lệ tham gia quản trị; số khiếu nại và thời gian xử lý

Chọn ngành bằng ma trận nhu cầu × chỉ số × ngành × khoảng trống. Khung đo gồm 12 chiều nền tảng xã hội và 9 ranh giới hành tinh của mô hình Doughnut (**DEAL**). Nền triết lý là các nhu cầu không phân cấp của Max-Neef (**EJOLT**), và chỉ số theo dõi là HDI, Social Progress Index (**SPI**) cùng chỉ tiêu SDG. Mỗi ngành ứng viên được chấm theo sáu tiêu chí: (a) quy mô khoảng trống nhu cầu; (b) năng lực sẵn có của HTX Việt Nam; (c) mức rủi ro pháp lý thấp, ưu tiên ngành không phải sản phẩm tài chính chào bán cho công chúng; (d) kết quả đo và kiểm chứng được; (e) khả năng tự trang trải từ doanh thu; (f) khả năng nhân bản sang nước khác. Kinh nghiệm quốc tế gợi ý nông nghiệp là ngành HTX mạnh nhất: chiếm 35,7% doanh thu của 300 HTX lớn nhất thế giới (**ICA**). Các ngành khác cũng có tiền lệ: tài chính hợp tác, như hệ thống WOCCU với 412,7 triệu thành viên (**WOCCU**), và dữ liệu y tế do thành viên sở hữu, như MIDATA (**MIDATA**). Đây chỉ là gợi ý. Ma trận mới là công cụ quyết định, và kết quả chấm điểm phải được công bố.

Thí điểm thành viên dựa trên hạ tầng sẵn có. Định danh là nút thắt lớn nhất: khoảng 800 triệu người không có giấy tờ tùy thân chính thức và ít nhất 2,8 tỷ người không có danh tính số dùng được trực tuyến (**World Bank ID4D**). Dự án World chỉ có khoảng 12–18 triệu người được xác minh sau khoảng ba năm [MT] (**Time**). Tòa án Tối cao Kenya đã ra lệnh xóa dữ liệu sinh trắc học mà dự án thu năm 2023 (**Business Daily Africa**). Vì vậy Union không tự phát hành ID và không thu sinh trắc học. Union liên kết với ID quốc gia và hạ tầng số công (DPI), chỉ lưu tối thiểu dữ liệu cần thiết. Về thanh toán, gần 900 triệu người chưa có tài khoản đã có điện thoại (**World Bank Findex**). Điện thoại và các hệ thống như UPI, Pix, mobile money là kênh tự nhiên, Union không cần dựng hệ thống thanh toán riêng.

Thí điểm quản trị hai tầng. Tầng chiến lược là một hội đồng bốc thăm 100–150 người đại diện cho thành viên, có AI hỗ trợ hòa giải. Tiền lệ: Global Assembly năm 2021 bốc thăm 100 người đại diện dân số thế giới, họp 68 giờ (**Carnegie**); Collective Constitutional AI thu 38.252 phiếu từ khoảng 1.000 người qua Polis (**Anthropic**). Tầng toàn thể là quadratic funding cho một quỹ dự án nhỏ, theo mô hình Bitcoin đã phân bổ hơn 50 triệu USD (**Bitcoin**). Điều kiện tiên quyết là mỗi thành viên được xác minh là một người thật, vì quadratic funding sụp đổ trước tài khoản ảo (Sybil). Rủi ro thiên lệch của AI hòa giải phải được kiểm tra độc lập, và mọi văn bản do AI soạn phải được người thật phê duyệt.

Giai đoạn 2. Liên minh tiên phong (2030–2032)

Hạng mục	Nội dung
Mục tiêu	Nhân bản mô hình qua 5–10 nước theo kiểu "liên minh các bên sẵn sàng đi trước"; lập quỹ vốn vĩnh viễn; chuyển quyền kiểm soát chính sang thành viên
Hành động chính	(1) Ban hành tiêu chuẩn công nhận đơn vị quốc gia theo tám tiêu chuẩn tại TL03, mục 4.2 (tham khảo 10 điều kiện công nhận Hội quốc gia của Phong trào Chữ thập đỏ). (2) Liên minh với liên hiệp HTX và tổ chức thành viên ở 5–10 nước, ưu tiên Nam bán cầu và các đối tác trung lập. (3) Áp dụng biểu quyết lai giữa "một đơn vị một phiếu" và trọng số thành viên. (4) Ký thỏa thuận "đối tác hỗ trợ" với chính quyền sở tại ở từng nước. (5) Lập quỹ vốn vĩnh viễn có tách vốn gốc, quy tắc chi tiêu công khai và Hội đồng Đạo đức độc lập. (6) Tiếp cận các nguồn thu kiểu levy toàn cầu và cơ chế chia lợi ích AI, với trần tỷ trọng cho mỗi nguồn. (7) Cho phép hội viên kép: thành viên vừa thuộc đơn vị quốc gia vừa thuộc tầng toàn cầu

Hạng mục	Nội dung
Đầu ra	Hiến chương liên minh; ít nhất 5 đơn vị quốc gia được công nhận; điều lệ quỹ vĩnh viễn; báo cáo thường niên có kiểm toán hợp nhất
Điều kiện qua	Ít nhất 5 nước có đơn vị được công nhận và vận hành độc lập; không nguồn vốn nào vượt trần tỷ trọng đã công bố; chi phí vận hành không vượt 15% tổng chi; đa số ghế hội đồng do thành viên bầu; 9S Union hoàn tất chuyển giao theo văn bản ràng buộc, chậm nhất 31/12/2032 (xem TL03, mục 8.2); đánh giá độc lập lần thứ hai đạt yêu cầu
KPI	Thành viên hoạt động theo nước và vùng; tỷ trọng thành viên Nam bán cầu; quy mô và hiệu suất quỹ; tỷ lệ chi phí vận hành; tỷ lệ tham gia bầu cử; chỉ số tin cậy theo nước

Chiến lược "đi trước rồi mở rộng" có tiền lệ rõ. AIIB tăng từ 57 thành viên sáng lập lên 110 thành viên được phê duyệt ([Euronews](#)). Liên minh Global Solidarity Levies tăng từ 8 lên 13 nước chỉ trong vài tháng ([CAPA](#)). Quỹ vĩnh viễn học theo hai mô hình. GPFG Na Uy chi tiêu theo quy tắc, xấp xỉ lợi suất thực kỳ vọng khoảng 3% ([Regjeringen](#)). Alaska Permanent Fund tách vốn gốc khỏi phần lợi nhuận chia ([APFC](#)). Mặt trái cần tránh là mức chi trả trở thành đối tượng tranh chấp chính trị hằng năm. Chi tiết kiến trúc quỹ và cơ chế khóa tài sản xem TL03.

Giai đoạn 3. Mở rộng (2033–2041)

Hạng mục	Nội dung
Mục tiêu	Mở rộng sang hàng chục nước và nhiều ngành theo cấu trúc mô-đun; neo nguyên tắc của Union vào một văn kiện được cả nhà nước và cộng đồng công nhận
Hành động chính	(1) Nhân bản ngành theo mô-đun, mỗi ngành một HTX hoặc công ty trong liên hiệp, tăng trưởng hữu cơ, không sáp nhập liều. (2) Lập ngân hàng hợp tác hoặc quỹ tương hỗ nội bộ. (3) Đầu tư R&D theo sứ mệnh. (4) Liên kết với DPI ở nhiều nước qua các khung như 50-in-5 và MOSIP; bổ sung một lớp proof-of-personhood bảo vệ quyền riêng tư để chống trùng lặp xuyên biên giới. (5) Lập hội đồng bốc thăm toàn cầu thường trực. (6) Tìm văn kiện neo: nghị quyết đa bên, thỏa thuận với cơ quan LHQ hoặc quy chế tham vấn. (7) Đánh giá tác động độc lập ba năm một lần
Đầu ra	Danh mục ngành mô-đun; văn kiện neo; hội đồng toàn cầu thường trực; hệ thống định danh liên kết
Điều kiện qua	Có ít nhất một văn kiện neo đa bên; cơ cấu thành viên theo vùng không lệch quá xa cơ cấu dân số thế giới; quỹ vĩnh viễn tự chủ tài chính cho bộ máy lõi; không bên nào, kể cả 9S Union, giữ ghế hay quyền đặc biệt
KPI	Thành viên hoạt động; nhu cầu được đáp ứng theo từng chiều Doughnut; chỉ số đa dạng vùng; tỷ lệ thành viên ngoại tuyến; chỉ số tin cậy; tỷ lệ chi phí vận hành

Mở rộng là giai đoạn dễ thất bại nhất trong lịch sử HTX. Fagor phá sản năm 2013, một phần do các công ty con ở nước ngoài không phải HTX ([CLEO Rutgers](#)). Co-operative Bank thiếu hụt vốn 1,5 tỷ GBP sau vụ sáp nhập Britannia ([Kelly Review](#)). Quy tắc cho giai đoạn này: **mỗi đơn vị mới phải có lộ trình trở thành đơn vị do thành viên sở hữu**, và tốc độ mở rộng không được vượt năng lực quản trị. Về văn kiện neo, tiền lệ đáng chú ý là IGF: Đại hội đồng LHQ đồng thuận biến diễn đàn đa bên này thành diễn đàn thường trực vào tháng 12/2025 ([IGF](#)).

Giai đoạn 4. Trưởng thành (2042–2056)

Hạng mục	Nội dung
Mục tiêu	Union do thành viên làm chủ hoàn toàn, vận hành bền vững qua nhiều thế hệ lãnh đạo, hướng tới quy mô kịch bản B (trên 1 tỷ thành viên hoạt động)
Hành động chính	(1) Duy trì nguyên trạng sau chuyển giao: 9S Union (đã chuyển giao từ giai đoạn 2) chỉ là một thành viên tổ chức bình thường ở tầng T2. (2) Rà soát chiến lược 10 năm do hội đồng bốc thăm toàn cầu chủ trì. (3) Xem xét cơ chế phân phối giá trị tới từng thành viên khi đủ điều kiện pháp lý và tài chính (xem TL03). (4) Tham gia các cơ chế phân phối giá trị cấp toàn cầu đang hình thành với tư cách đối tác (xem TL04, kịch bản C)
Đầu ra	Điều lệ chỉ sửa được bằng thành viên; báo cáo đánh giá độc lập về chuyển giao; chiến lược thế hệ kế tiếp
Điều kiện "hoàn tất chuyển giao"	Không bên nào, kể cả 9S Union, giữ ghế, quyền phủ quyết hay quyền định hướng đặc biệt; thương hiệu, tài sản số và dữ liệu thành viên nằm trong pháp nhân do thành viên kiểm soát; đánh giá độc lập xác nhận chuyển giao
KPI	Như các giai đoạn trước, cộng thêm: số lần chuyển giao lãnh đạo thành công và độ bền thể chế qua các chu kỳ

Mốc chuyển giao của 9S Union

Thời điểm	Mốc chuyển giao	Tiền lệ
Giai đoạn 0 (quý 4/2026 – hết 2027)	Công bố Văn bản cam kết chuyển giao có mốc thời gian; thành lập chủ thể sứ mệnh; 9S Union tự giới hạn vai trò: khởi xướng, đầu tư nghiên cứu, cùng vận hành	Rochdale: quyền lực thuộc thành viên ngay từ đầu (Rochdale Pioneers Museum)
Cuối giai đoạn 1 (khoảng 2029)	9S Union giữ tối đa 1/2 số ghế, không có phủ quyết với điều khoản chuyển giao; ít nhất 1/3 ghế do thành viên bầu	Wikimedia 2004 khởi đầu với 2 ghế do người dùng bầu (Meta-Wiki)
Giữa giai đoạn 2 (khoảng 2030–2031)	9S Union giữ tối đa 1/5 số ghế, không có phủ quyết nào; thương hiệu, tên miền, mã nguồn và sổ thành viên chuyển vào chủ thể sứ mệnh	Long-Term Benefit Trust tăng dần quyền bầu tối đa số trong 4 năm (Anthropic)
Chậm nhất 31/12/2032	Hoàn tất chuyển giao: 9S Union không còn ghế biểu quyết hay quyền đặc biệt, trở thành đối tác T2 bình thường; báo cáo chuyển giao được kiểm toán độc lập (xem TL03, mục 8.2)	IANA: chính phủ Mỹ chuyển giao giám sát cho cộng đồng đa bên năm 2016 (ICANN)
Giai đoạn 3–4 (2033–2056)	Duy trì: không tái lập "ghế nhà sáng lập" dưới bất kỳ hình thức nào	Coubertin chuyển giao chủ tịch IOC năm 1925 (Olympics.com)

Hai bài học ngược cần ghi rõ vào điều lệ. Wikimedia năm 2024 cho thấy pháp nhân trung tâm còn giữ quyền phủ quyết thì việc chuyển giao có thể đổ vỡ, dù cộng đồng ủng hộ áp đảo. Long-Term Benefit Trust bị phê là có thể bị siêu đa số cổ đông sửa quyền ([EA Forum](#)). Vì vậy cam kết chuyển giao phải **không thể bị chính 9S Union đơn phương sửa đổi** sau khi ban hành.

4. Bản đồ đối tác theo sáu tầng

Các bảng dưới đây liệt kê ứng viên đối tác cho từng tầng của mô hình Union. Như đã nói ở phần đầu, **việc nêu tên không hàm ý ủng hộ hay quan hệ**. Mọi đối tác phải qua thẩm định độc lập trước khi hợp tác, và chỉ được công bố sau khi đã ký văn bản.

T1. Cá nhân: kênh tiếp cận và đại diện

Tầng cá nhân không có "đối tác" theo nghĩa tổ chức. Đối tác ở tầng này là các kênh giúp từng người tham gia được, nhất là 2,2 tỷ người còn offline, 96% trong số đó sống ở nước thu nhập thấp và trung bình (ITU).

Ứng viên	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
Nhà mạng di động và nhà cung cấp mobile money	Kênh USSD/SMS, ví cho thành viên	593 triệu tài khoản hoạt động hằng tháng; hơn 2 nghìn tỷ USD giao dịch năm 2025	GSMA
GiveDirectly	Tham khảo quy trình chuyển giá trị trực tiếp tới cá nhân	Đã chuyển hơn 1 tỷ USD cho hơn 2 triệu người [MT]	givedirectly.org
Mạng lưới tình nguyện viên kiểu Hội Chữ thập đỏ quốc gia	Mô hình huy động cá nhân tham gia qua đơn vị địa phương	18,3 triệu tình nguyện viên qua 191 Hội quốc gia	IFRC

T2. Gia đình, cộng đồng, HTX, doanh nghiệp

Ứng viên	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
Liên minh HTX Việt Nam (VCA)	Đối tác lõi trong nước; cửa vào mạng lưới ICA	Thành viên ICA từ 1988; đầu mối của hơn 36.000 HTX	vca.org.vn
Liên minh HTX Quốc tế (ICA)	Chuẩn mực, mạng lưới toàn cầu, nguyên tắc 6 "hợp tác giữa các HTX"	Hơn 306 tổ chức thành viên từ 105 nước; khoảng 1 tỷ thành viên HTX	ica.coop
Saigon Co.op	Kênh phân phối và kinh nghiệm tái cấu trúc quản trị HTX lớn	Doanh thu gần 30.000 tỷ VND (2024)	Saigon Times
Mondragon	Tham vấn mô hình HTX đa ngành có ngân hàng, đại học, R&D	Doanh thu €11,322 tỷ năm 2025; chi €218 triệu cho R&D	mondragon-corporation.com
Amul / GCMMF	Mô hình liên hiệp ba tầng làng–huyện–bang	Khoảng 3,6 triệu nông dân	AgroSpectrum
WOCCU	Tài chính hợp tác cho thành viên	412,7 triệu thành viên, 101 nước	woccu.org
Platform Cooperativism Consortium	HTX nền tảng số; đào tạo	Danh bạ và trường đào tạo HTX nền tảng	platform.coop
MIDATA	Mô hình HTX dữ liệu do thành viên sở hữu	Hạ tầng chung cho HTX quốc gia nhân bản theo mô-đun	midata.coop
ICA–Euricse World Cooperative Monitor	Dữ liệu chuẩn để đối sánh hiệu quả	Bộ dữ liệu 300 HTX lớn nhất	monitor.coop

T3. Văn hóa, tôn giáo, dân tộc

Đây là tầng nhảy cảm nhất. Nhóm phân tích **không đề xuất tiếp cận một tổ chức tôn giáo cụ thể nào ở giai đoạn đầu**. Union cần tham vấn để hiểu cách các cộng đồng đón nhận ngôn ngữ "liên hiệp nhân loại", sau đó mới thiết kế hợp tác. Mọi tiếp cận phải tôn trọng nguyên tắc trung lập tôn giáo (Nguyên tắc 6) và pháp luật sở tại về tín ngưỡng, tôn giáo.

Ứng viên	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
UNESCO, chương trình Giáo dục Công dân Toàn cầu (GCED)	Khung ngôn ngữ an toàn: "công dân toàn cầu" là cảm thức thuộc về, không phải quy chế pháp lý	Giúp Union tránh bị coi là đe dọa quốc tịch hay chủ quyền	unesco.org
Các hội đồng liên tôn và tổ chức văn hóa cấp quốc gia (tham vấn, không ký kết ở giai đoạn đầu)	Lắng nghe, chuyển ngữ sứ mệnh sang ngôn ngữ của từng cộng đồng	Nguyên tắc bổ trợ là ngôn ngữ chung được nhiều truyền thống chấp nhận	Vatican , Compendium (tài liệu tham chiếu, không phải đối tác)
Mạng lưới các tổ chức đại diện người bản địa và dân tộc thiểu số (tham vấn)	Bảo đảm Union không lặp lại các hành vi xâm phạm như vụ Kailasa tìm cách thuê 480.000 ha rừng của cộng đồng bản địa	Bảo vệ quyền của cộng đồng	Vice (tiền lệ cần tránh)

T4. Quốc gia và chính quyền

Quốc gia	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
Việt Nam	Nơi đặt lõi; tham vấn chính sách và pháp lý đầu tiên	Luật HTX 2023; Nghị quyết 59-NQ/TW; vị thế cân bằng (đối tác BRICS, quan hệ đối tác chiến lược toàn diện với nhiều nước)	Thư viện Pháp luật ; Business Today
Thụy Sĩ	Ứng viên đặt chủ thể sứ mệnh trung lập	Hiệp hội theo Bộ luật Dân sự; Luật Nhà nước chủ nhà [CXM]	Swiss FDFA
Kenya, Barbados, Pháp	Đồng minh tiềm năng về nguồn thu tự động toàn cầu	Đồng chủ trì Global Solidarity Levies; Sáng kiến Bridgetown	Bridgetown Initiative ; CAPA
Ấn Độ	Tham vấn DPI và mô hình HTX nông nghiệp	Aadhaar khoảng 1,447 tỷ số; UPI 24,51 tỷ giao dịch tháng 8/2026 [TC]	UIDAI ; Startuptalky
Brazil	Tham vấn hạ tầng thanh toán công	Pix: 142 triệu người giao dịch trong tháng 4/2026 [TC]	LetsMoney
Na Uy	Tham vấn quản trị quỹ vĩnh viễn	GPFG: quy tắc chi tiêu, Hội đồng Đạo đức	nbim.no
Canada	Ứng viên tổ chức sự kiện quốc tế ngoài Mỹ	BIEN đời Đại hội 2026 từ Mỹ sang Toronto vì vấn đề visa	BIEN

Danh sách cố ý đa dạng về địa lý để tránh bị gán vào một phe. Với mọi quốc gia, Union chỉ hoạt động sau khi đã tham vấn chính quyền sở tại và tuân thủ pháp luật sở tại.

T5. Tổ chức quốc tế và khu vực

Ứng viên	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
UN DESA và COPAC	Cửa vào hệ sinh thái LHQ về HTX	Đồng tổ chức bế mạc Năm Quốc tế HTX 2025 cùng ICA	UN DESA
UNDP và chiến dịch 50-in-5	Liên kết với DPI quốc gia	Mục tiêu 50 nước triển khai DPI vào 2028	UNDP
Co-Develop	Tham vấn và đồng tài trợ hạ tầng số công	Quỹ phi lợi nhuận toàn cầu cho DPI	codevelop.fund
World Bank ID4D	Dữ liệu và chuẩn định danh bao trùm	Bộ dữ liệu toàn cầu về người không có ID	id4d.worldbank.org
ILO	Chuẩn mực về HTX và lao động	Chính sách hỗ trợ HTX	ILO
IFRC (hình mẫu, tham vấn)	Học mô hình "trợ giúp chính quyền" và luật mẫu cho Hội quốc gia	191 Hội quốc gia; Hội đồng Đại biểu 2026 đang soạn luật mẫu [CXM về kết quả]	IFRC ; CoD26
IGF	Diễn đàn đa bên thường trực để trình bày mô hình quản trị	Thường trực từ 12/2025	IGF

Đối tác học thuật và xã hội dân sự (bắt đầu giữa T2 và T5):

Ứng viên	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
Ostrom Workshop (Indiana University)	Thiết kế quản trị đa tâm; đánh giá độc lập	Kế thừa 8 nguyên tắc quản trị tài sản chung của Ostrom	ostromworkshop.indiana.edu
Doughnut Economics Action Lab (DEAL)	Khung đo nhu cầu và giới hạn hành tinh	Công cụ Doughnut cho ma trận chọn ngành	doughnuteconomics.org
UCL Institute for Innovation and Public Purpose (IIPP)	Thiết kế đầu tư và R&D theo sứ mệnh	Khung "mission economy"	UCL IIPP
RadicalxChange	Công cụ quadratic voting/funding	Nền tảng lý thuyết cho tăng quản trị toàn thể	radicalxchange.org
BIEN	Mạng lưới chuyên gia về thu nhập và cổ tức cơ bản	Đại hội lần thứ 40 tại Toronto 8/2026	basicincome.org
Democracy Without Borders	Kinh nghiệm thiết kế "bắt đầu tư vấn, quyền hạn tăng dần"	Chiến dịch UNPA; hơn 1.500–1.600 nghị sĩ ủng hộ (tự báo cáo) [MT]	democracywithoutborders.org
Club of Rome – Earth4All	Mô hình kịch bản và thí điểm cấp quốc gia	Đã thí điểm ở Áo, Kenya, Singapore	P4NE; earth4all.life
Global Citizen	Kinh nghiệm huy động cá nhân hành động	Mục tiêu 50 triệu người đến 2029	AP/Yahoo
UN SDSN	Dữ liệu SDG; mạng lưới đại học	Xếp hạng SDG hằng năm	unsdsn.org
Centre for the Governance of AI (GovAI)	Thiết kế cơ chế tiếp nhận lợi ích AI	Tác giả đề xuất Windfall Clause	GovAI
Social Progress Imperative	Chỉ số đầu ra cho nhu cầu được đáp ứng	Social Progress Index 171 nước	socialprogress.org

Ứng viên	Vai trò đề xuất	Lý do	URL
Học viện Ngoại giao Việt Nam và các viện nghiên cứu kinh tế trong nước	Nghiên cứu chính sách, kết nối với hệ thống chính trị trong nước	Chưa có công trình học thuật công khai chuyên sâu về HTX toàn cầu tại Việt Nam	dav.edu.vn [CXM]

T6. 9S Union (chất xúc tác)

9S Union không phải đối tác của chính mình. Vai trò của 9S Union trong bản đồ là **điều phối việc tiếp cận các tầng khác** trong giai đoạn 0–2, rồi chuyển chức năng này cho bộ máy do thành viên kiểm soát. Ba cam kết ứng xử của 9S Union với đối tác: (1) không tuyên bố quan hệ khi chưa ký văn bản; (2) công bố toàn văn mọi thỏa thuận, trừ phần bí mật do luật định; (3) không nhận tài trợ kèm điều kiện làm sai lệch Bảy nguyên tắc.

5. Danh sách chuyên gia ưu tiên tham vấn

Bảng dưới đây xếp theo chủ đề. Chức vụ năm 2026 của nhiều người **chưa được xác minh lại** [CXM], trừ những dòng ghi "xác minh 10/2026". Bảng chỉ nêu cơ quan và trang công khai. Việc nêu tên không hàm ý người đó ủng hộ hay có quan hệ với 9S Union. Mọi lời mời tham vấn đều phải qua quy trình thẩm định như đối với đối tác tổ chức.

Chủ đề	Chuyên gia	Cơ quan	Lý do tham vấn	URL
Phong trào HTX	Ariel Guarco (xác minh 10/2026)	Chủ tịch ICA, nhiệm kỳ 2026–2030	Đầu mối phong trào HTX toàn cầu	VnBusiness
Phong trào HTX	Lãnh đạo VCA (Chủ tịch Cao Xuân Thu Vân, xác minh 10/2026)	Liên minh HTX Việt Nam	Lỗi trong nước	VnBusiness
HTX nền tảng	Trebor Scholz	The New School; Platform Cooperativism Consortium	HTX số quy mô lớn	platform.coop
Đo lường nhu cầu	Kate Raworth	Oxford ECI; DEAL	Hàm mục tiêu đo được	doughnuteconomics.org
Đo lường nhu cầu	Amartya Sen	Harvard	Cách tiếp cận năng lực	SEP
SDG và tài chính phát triển	Jeffrey Sachs	Columbia; SDSN	Mạng lưới học thuật và LHQ	unsdsn.org
Đầu tư theo sứ mệnh	Mariana Mazzucato	UCL IIPP	R&D và đầu tư theo sứ mệnh	UCL IIPP
Quỹ và cổ tức chung	Matt Bruenig (xác minh 10/2026)	People's Policy Project	Social Wealth Fund	Jacobin
Quỹ và cổ tức chung	Peter Barnes	On the Commons	Commons trusts	Wikipedia
Quỹ và cổ tức chung	Guy Standing	SOAS; BIEN	Commons Capital Fund	guystanding.com
Thuế và nguồn thu toàn cầu	Gabriel Zucman	PSE; EU Tax Observatory	Thuế tối thiểu với siêu giàu	taxobservatory.eu
Thuế và nguồn thu toàn cầu	Joseph Stiglitz; Jayati Ghosh [CXM]	Columbia; ICRICT	Thuế doanh nghiệp toàn cầu	ICRICT
Bất bình đẳng	Thomas Piketty	PSE; World Inequality Lab	Dữ liệu bất bình đẳng; social federalism	wid.world
Quản trị đa tâm	Các nhà nghiên cứu kế tục Ostrom (Michael Cox, Daniel Cole) [CXM]	Ostrom Workshop	Thiết kế quản trị lồng ghép	ostromworkshop.indiana.edu
Dân chủ số	E. Glen Weyl (xác minh 10/2026)	Microsoft Research; RadicalxChange	Quadratic voting, <i>Plurality</i>	radicalxchange.org
Dân chủ số	Audrey Tang (xác minh 10/2026)	Right Livelihood 2025	Polis; Civic AI	plurality.net
Dân chủ toàn cầu	Andreas Bummel (xác minh 10/2026)	Democracy Without Borders	Thiết kế quyền hạn tăng dần	DWB

Chủ đề	Chuyên gia	Cơ quan	Lý do tham vấn	URL
Lợi ích AI	Nhóm tác giả Windfall Clause (O'Keefe, Dafoe và cộng sự)	GovAI	Cơ chế chia lợi ích AI	arXiv
Lợi ích AI	Anton Korinek; Joseph Stiglitz	Nghiên cứu AI và bất bình đẳng giữa các quốc gia	Khoảng trống phân phối toàn cầu	GovAI
Thế chế và quyền lực	Daron Acemoglu	MIT; Nobel 2024	Thế chế bao trùm, đối trọng quyền lực	Nobel
Phê bình Nam bán cầu	Jason Hickel (xác minh 10/2026)	ICTA-UAB; LSE	Cảnh báo tái tạo quan hệ Bắc-Nam	TNI
Phê bình Nam bán cầu	Ha-Joon Chang [CXM]	SOAS	Chính sách công nghiệp, góc nhìn phát triển	(cần xác minh trang chính thức)
Doanh nghiệp xã hội	Muhammad Yunus (xác minh 10/2026)	Yunus Centre	Social business	muhammadyunus.org
Khung đánh giá tính khả thi	Di sản Erik Olin Wright (mất 2019)	Real Utopias Project	Tiêu chí: đáng mong muốn, khả thi, đạt được	Real Utopias
Luật Chữ thập đỏ và vai trò trợ giúp	Chuyên gia IFRC Disaster Law	IFRC	Thiết kế địa vị pháp lý "đối tác hỗ trợ"	IFRC Disaster Law

Danh sách thiên về học giả phương Tây và một số tiếng nói Nam bán cầu. Việc bổ sung chuyên gia Việt Nam, châu Phi, Mỹ Latinh và Nam Á là ưu tiên của giai đoạn 0. Tổng quan cho đến nay chưa tìm thấy công trình học thuật công khai nào của học giả Việt Nam chuyên sâu về HTX toàn cầu hay quản trị kinh tế toàn cầu.

6. Sổ đăng ký rủi ro

Khả năng xảy ra và mức tác động là **đánh giá chủ quan của nhóm phân tích** cho giai đoạn 0–2, theo ba mức Cao/Trung bình/Thấp. Cột "Tăng chủ trì" chỉ tăng chịu trách nhiệm chính về biện pháp giảm thiểu, theo mô hình sáu tầng (xem TL03). Sổ này phải được cập nhật mỗi quý và công bố.

#	Rủi ro	Khả năng	Tác động	Tiền lệ	Biện pháp giảm thiểu	Tăng chủ trì
1	Thiếu chính danh , bị coi là dự án "tự tuyên bố"	Cao	Cao	Hiến pháp Trái Đất không được nước nào phê chuẩn (Wikipedia); WSA bị ICAO xếp "tài liệu giả tưởng" (Wikipedia)	Không tự xưng đại diện; xây chính danh qua phục vụ có kiểm chứng và văn bản đối tác ký kết; tìm văn kiện neo ở giai đoạn 3	T6, sau đó T5
2	Vì phạm luật chứng khoán khi kêu gọi đóng góp có kỳ vọng lợi nhuận	Trung bình	Cao	BrewDog: khoảng 220.000 nhà đầu tư nhỏ có nguy cơ mất phần lớn giá trị (The Drinks Business); quy định chào bán của SEC và MiCA [CXM] (SEC ; EUR-Lex)	Thành viên không hứa lợi nhuận; không chào bán cổ phần hay token cho công chúng ở giai đoạn 0–2; ý kiến pháp lý trước mọi đợt huy động	T6, T4
3	Sinh trắc học và dữ liệu cá nhân	Trung bình	Cao	World bị đình chỉ hoặc điều tra ở nhiều nước; Kenya ra lệnh xóa dữ liệu (Business Daily Africa)	Không thu sinh trắc học; tối thiểu hóa dữ liệu; liên kết ID quốc gia; đánh giá tác động bảo vệ dữ liệu theo Luật BVDLCN [CXM] và GDPR	T4, T6
4	Bị liên tưởng với lừa đảo "tổ chức toàn cầu" hay đa cấp	Cao	Cao	OneCoin [CXM] (FBI); Kailasa (Vice)	Công bố "những điều Union không làm"; cấm hoa hồng giới thiệu; kiểm toán độc lập; kênh xác thực duy nhất; hướng dẫn công chúng nhận diện mạo danh	T6, T2
5	Người sáng lập nắm giữ quyền lực quá lâu (founder capture)	Trung bình	Cao	Wikimedia 2024 (Meta-Wiki); Patagonia: gia đình vẫn định hướng Trust (Patagonia Works)	Văn bản cam kết chuyển giao không thể bị đơn phương sửa; móc ghế bầu; xóa quyền phủ quyết ở giai đoạn 2	T6, T1
6	Lệ thuộc vào cá nhân then chốt và rủi ro chính trị gắn với một người	Trung bình	Trung bình	Grameen 2011: nhà sáng lập bị buộc rời vị trí (BBC)	Lãnh đạo tập thể; kế hoạch kế nhiệm; giữ quan hệ tốt với chính quyền sở tại	T6
7	Trôi dạt sứ mệnh (mission drift)	Trung bình	Cao	UN Global Compact phải khai trừ hơn 3.000 công ty (UNGIC)	Hiến chương sứ mệnh do trust nắm quyền biểu quyết; Hội đồng Đạo đức; đánh giá độc lập định kỳ	T6, T1
8	Phi tương hỗ hóa (demutualisation), tài sản chung bị thôn tóm	Thấp ở giai đoạn đầu, tăng dần	Cao	Northern Rock sụp đổ khoảng 10 năm sau khi chuyển thành ngân hàng cổ phần (Bank of England); Fonterra TAF (The Conversation)	Khóa tài sản (asset lock); dự trữ không chia; tách quyền biểu quyết khỏi quyền lợi kinh tế (xem TL03)	T2, T1
9	Bị gán nhãn địa chính trị	Trung bình	Cao	GGI bị đánh giá là trụ cột của một trật tự do Bắc Kinh định hình (SWP); BIEN phải dời đại hội vì visa (BIEN)	Đa dạng hóa đối tác theo vùng; chủ thể sứ mệnh ở nước trung lập; không dùng khẩu hiệu nhà nước của bất kỳ nước nào	T6, T5

#	Rủi ro	Khả năng	Tác động	Tiền lệ	Biện pháp giảm thiểu	Tầng chủ trì
10	Nhạy cảm tôn giáo và văn hóa	Trung bình	Cao	Auroville: xung đột giữa thẩm quyền tinh thần và hành chính từ 2021 (EFEO)	Trung lập tôn giáo; tham vấn trước khi hợp tác; hiến chương phân định rõ thẩm quyền; không dùng biểu tượng tôn giáo	T3
11	Lệ thuộc một nhà tài trợ	Cao ở giai đoạn đầu	Cao	Mỹ chiếm khoảng 3/4 mức giảm ODA 2025 (IISD); Gavi và Global Fund huy động thiếu mục tiêu (Donor Tracker)	Trần tỷ trọng cho mỗi nguồn; ưu tiên doanh thu từ hoạt động kinh tế thật; quỹ vĩnh viễn	T6, sau đó T1
12	Mở rộng quá năng lực	Trung bình	Cao	Fagor 2013 (CLEO Rutgers); Co-op Bank–Britannia (Kelly Review)	Điều kiện qua giai đoạn; tăng trưởng hữu cơ theo mô-đun; không sáp nhập liều	T2, T6
13	Quản trị bị chi phối bởi "cá voi"	Trung bình	Cao	DAO: khoảng 11,8 triệu người giữ token nhưng quyền lực tập trung [TC] (Stacy in Dataland)	Một người một phiếu dựa trên xác minh người thật; không bỏ phiếu theo token hay vốn góp; hội đồng bốc thăm	T1, T6
14	Loại trừ người offline	Cao	Cao	2,2 tỷ người offline (ITU); khoảng 800 triệu người không có ID (ID4D)	Kênh USSD/SMS; điểm hỗ trợ tại chỗ qua HTX và cộng đồng; người giám hộ đại diện; chỉ tiêu tỷ lệ thành viên ngoại tuyến	T2, T1
15	Nhầm lẫn thương hiệu	Trung bình	Trung bình	Các tên ngắn dễ trùng với dịch vụ không liên quan	Đăng ký nhãn hiệu ở nhiều nước; tên miền chính thức; kênh xác thực công khai; theo dõi mạo danh	T6
16	Trừng phạt và AML/KYC làm hạn chế tính "mở cho mọi người"	Cao	Trung bình	Sàng lọc danh sách OFAC là bắt buộc khi dùng hệ thống ngân hàng gắn USD (OFAC)	Công bố rõ giới hạn pháp lý; tuân thủ đầy đủ; tìm kênh phục vụ nhân đạo hợp pháp	T4, T6
17	Thiên lệch hoặc thao túng AI hòa giải	Trung bình	Trung bình	Phê phán về tính chính danh khi AI soạn "ý chí chung"	Người thật phê duyệt cuối; kiểm tra độc lập; công khai mô hình và câu lệnh	T6, T1

Ba rủi ro có khả năng xảy ra cao và tác động cao (1, 4 và 14) cần biện pháp ngay từ đầu giai đoạn 0 (xem chương Việc cần làm ngay). Rủi ro 11 (lệ thuộc một nhà tài trợ) gần như chắc chắn xảy ra ở giai đoạn đầu, vì 9S Union là nguồn vốn khởi xướng. Cách xử lý không phải là tránh né mà là công bố rõ tỷ trọng và lộ trình giảm dần.

7. Hệ thống chỉ số đo lường

Hệ thống gồm hai chỉ số gốc và các chỉ số hỗ trợ. Mọi chỉ số đều phải có định nghĩa công khai, dữ liệu gốc lưu giữ được để kiểm toán, và được công bố ít nhất mỗi quý từ giai đoạn 1.

Nhóm	Chỉ số	Định nghĩa đề xuất	Cách kiểm chứng	Mốc tham chiếu
Gốc	Thành viên hoạt động	Người đã xác minh là người thật và duy nhất từ mức 2 trở lên, có ít nhất một hành vi tham gia trong 12 tháng gần nhất (dùng dịch vụ, bỏ phiếu, góp ý, tình nguyện, giao dịch với HTX thành viên), theo TL03, mục 3.4	Kiểm toán mẫu ngẫu nhiên; đối chiếu chống trùng lặp	Mobile money: khoảng 26% tài khoản hoạt động (GSMA)
Gốc	Nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng	Số trường hợp một nhu cầu cụ thể trong ma trận Doughnut/SDG được đáp ứng (ví dụ: tiếp cận nước sạch, tín dụng, dịch vụ y tế), có bằng chứng	Đánh giá độc lập; khảo sát kiểm chứng; đối chiếu chỉ tiêu SDG	Chỉ 36% mục tiêu SDG có dữ liệu xu hướng đúng hướng hoặc tiến bộ vừa phải (UN SDG Report 2026)
Bao trùm	Đa dạng theo vùng	Tỷ trọng thành viên hoạt động theo châu lục và nhóm thu nhập, so với tỷ trọng dân số	Dữ liệu thành viên đã ẩn danh	Dân số theo UN WPP (UN DESA)
Bao trùm	Tỷ lệ thành viên ngoại tuyến	Tỷ trọng thành viên tham gia qua USSD/SMS, điểm hỗ trợ hoặc người giám hộ	Nhật ký kênh	2,2 tỷ người offline (ITU)
Bao trùm	Cân bằng giới và độ tuổi	Tỷ trọng nữ, thanh niên, người cao tuổi trong thành viên và trong các cơ quan quản trị	Dữ liệu thành viên ẩn danh	Khoảng cách giới online: nam 77%, nữ 71% (ITU)
Niềm tin	Chỉ số minh bạch	Tỷ lệ báo cáo tài chính, hợp đồng đối tác và biên bản quản trị được công bố đúng hạn	Rà soát độc lập	Mục tiêu 100%
Niềm tin	Chỉ số tin cậy	Mức tin cậy của thành viên và công chúng, đo bằng khảo sát định kỳ cùng phương pháp	Khảo sát độc lập	Đường cơ sở đo ở giai đoạn 1
Niềm tin	Khiếu nại và xử lý	Số khiếu nại, thời gian xử lý, tỷ lệ được giải quyết	Cơ chế khiếu nại độc lập	Đường cơ sở đo ở giai đoạn 1
Hiệu quả	Tỷ lệ chi phí vận hành	Chi phí bộ máy và hành chính trên tổng chi	Kiểm toán	Trần tối đa 15% vào cuối giai đoạn 2, hướng tới 10% dài hạn (TL03, mục 6.4); chuẩn tham chiếu: Gates Foundation khoảng 14% (Fortune)
Hiệu quả	Mức độ tự chủ tài chính	Tỷ trọng doanh thu từ hoạt động kinh tế thật và lợi tức quỹ trên tổng nguồn	Kiểm toán	Tăng dần qua các giai đoạn
Hiệu quả	Tỷ trọng nguồn vốn lớn nhất	Tỷ trọng của nguồn vốn đơn lẻ lớn nhất	Kiểm toán	Giảm dần tới dưới trần đã công bố
Quản trị	Tỷ lệ tham gia quản trị	Tỷ lệ thành viên hoạt động bỏ phiếu hoặc tham gia quadratic funding trong kỳ	Nhật ký hệ thống, có kiểm toán	Đường cơ sở đo ở giai đoạn 1
Quản trị	Tính đại diện của hội đồng bốc thăm	Mức lệch giữa cơ cấu hội đồng và cơ cấu thành viên theo vùng, giới, tuổi	Công bố phương pháp bốc thăm	Global Assembly 2021 (Carnegie)

Nhóm	Chỉ số	Định nghĩa đề xuất	Cách kiểm chứng	Mốc tham chiếu
Quản trị	Tiến độ chuyển giao	Tỷ trọng ghế do thành viên bầu; trạng thái quyền phủ quyết của 9S Union	Điều lệ và biên bản	Mốc chuyển giao ở chương Lộ trình

Hai cảnh báo về đo lường. Thứ nhất, không cộng dồn "nhu cầu được đáp ứng" giữa các chiều, vì các khoảng trống chồng lấn mạnh lên cùng nhóm người nghèo. Thứ hai, kỳ vọng về tác động của chuyển giá trị trực tiếp cần thực tế. Nghiên cứu OpenResearch trả 1.000 USD/tháng trong 3 năm cho thấy chi tiêu thiết yếu tăng, nhưng không cải thiện đáng kể sức khỏe hay tài chính dài hạn ([J-PAL](#)). Vì vậy chỉ số đầu ra phải đo kết quả thật trong đời sống thành viên, không chỉ đo số tiền đã chuyển.

8. Ngân sách và nguồn lực giai đoạn đầu

Tài liệu này **không đưa ra con số ngân sách chính xác**. Quy mô phụ thuộc vào ngành thí điểm được chọn, số nước tham gia và mức đóng góp hiện vật của đối tác, và các yếu tố này chỉ xác định được sau giai đoạn 0. Phần dưới đây nêu cấu trúc chi, thứ tự ưu tiên và các mốc đối sánh có nguồn.

Cấu trúc chi theo hạng mục (giai đoạn 0–1)

Hạng mục	Mức tương đối	Ghi chú và mốc đối sánh
Pháp lý và tuân thủ (Việt Nam, nước đặt chủ thể sứ mệnh, luật chứng khoán, dữ liệu, AML)	Lớn trong giai đoạn 0	Là điều kiện qua của giai đoạn 0; không cắt giảm
Nghiên cứu, dữ liệu và ma trận chọn ngành	Vừa	Tận dụng dữ liệu mở: Our World in Data, PIP, SDG (OWID)
Vận hành 2–3 ngành thí điểm	Lớn nhất trong giai đoạn 1	Chủ yếu do HTX thành viên vận hành; mục tiêu tự trang trải dần
Công nghệ thành viên	Vừa	Tái sử dụng DPI, ví và kênh thanh toán sẵn có; không xây hệ thống định danh hay thanh toán riêng
Thí điểm quản trị (hội đồng bốc thăm, quadratic funding)	Nhỏ đến vừa	Mốc quy mô: OpenAI Democratic Inputs gồm 10 khoản tài trợ, mỗi khoản 100.000 USD (OpenAI); Global Assembly 100 người, 68 giờ (Carnegie)
Kiểm toán, đánh giá độc lập, minh bạch	Nhỏ nhưng bắt buộc	Không phụ thuộc kết quả gây quỹ
Thương hiệu, bảo hộ nhãn hiệu, chống mạo danh	Nhỏ	Làm ngay từ đầu giai đoạn 0
Bộ máy điều phối	Giữ trong trần chi phí vận hành (tối đa 15% vào cuối giai đoạn 2, hướng tới 10% dài hạn)	Chuẩn tham chiếu: Gates Foundation đặt trần khoảng 14%, tức 1,25 tỷ trên ngân sách 9 tỷ USD năm 2026 (Fortune)

Nguồn lực và nguyên tắc tài chính

Nguồn khởi xướng từ 9S Union. Trong vai trò chất xúc tác, 9S Union đầu tư nghiên cứu và cùng vận hành giai đoạn đầu. Khoản đầu tư này phải được công bố đầy đủ, và không đổi thành quyền kiểm soát vĩnh viễn (xem TL03). **Đóng góp hiện vật của đối tác** (chuyên môn, cơ sở vật chất, kênh phân phối của HTX) được ghi nhận và công bố như nguồn lực tài chính. **Tài trợ không hoàn lại từ quỹ và tổ chức** phải chịu trần tỷ trọng cho mỗi nguồn. Bài học là phụ thuộc một nhà tài trợ lớn là điểm yếu chí mạng: ODA của nhóm DAC giảm 23,1% năm 2025, và riêng Mỹ chiếm khoảng 3/4 mức giảm (IISD). **Doanh thu từ hoạt động kinh tế thật** của các ngành thí điểm là nguồn bền vững nhất về dài hạn. Desjardins là ví dụ: dự trữ không chia giúp tổ chức này đạt tỷ lệ vốn Tier 1A 23,7% (Desjardins).

Phí thành viên. Nhóm phân tích khuyến nghị phí thành viên bằng không hoặc tượng trưng ở giai đoạn 0–2, để không loại trừ người nghèo. Đối sánh: hội phí Rotary là 82 USD (2025–26) và tăng lên 85,50 USD (2026–27) (Rotary). Mức này quá cao đối với nhóm thu nhập dưới 3 USD/ngày, nhóm mà Union ưu tiên phục vụ. Cổ phần của Green Bay Packers không trả cổ tức và mang tính biểu tượng (Broadridge). Đó là mô hình gần với tinh thần "tư cách thành viên không mang kỳ vọng lợi nhuận" hơn mô hình cổ phần đại chúng.

Những gì không làm. Không huy động vốn từ công chúng, không phát hành token, không nhận khoản tài trợ kèm điều kiện vi phạm Bảy nguyên tắc, và không nhận tiền từ nguồn chưa qua thẩm định.

Nguồn lực con người. Nhóm lõi giai đoạn 0 nên nhỏ, chuyên môn hóa cao: pháp lý, quản trị HTX, dữ liệu, công nghệ DPI, truyền thông và quản trị rủi ro. Nhóm lõi được bổ sung bằng hội đồng cố vấn đa dạng và mạng lưới tình nguyện viên. Kinh nghiệm của Co-operative Bank cho thấy hội đồng thiếu chuyên môn là một nguyên nhân thất bại ([Kelly Review](#)). Vì vậy Union cần cấu trúc quản trị hai tầng: hội đồng chuyên môn cộng với giám sát dân chủ.

9. Việc cần làm ngay trong 90 ngày

Danh sách dưới đây sắp theo thứ tự ưu tiên. Mỗi việc có tăng chủ trì và đầu ra kiểm chứng được.

Ngày 1–30: bảo vệ và cam kết

- [] Đăng ký bảo hộ nhãn hiệu tại Việt Nam và ít nhất một thị trường quốc tế; đăng ký tên miền chính thức; công bố danh sách kênh xác thực duy nhất (T6).
- [] Công bố tuyên bố "những điều Union không làm": không hứa lợi nhuận, không hoa hồng giới thiệu, không bán quốc tịch hay chứng nhận, không thu sinh trắc học, không đại diện chính phủ nào, không tuyên bố đối tác khi chưa ký văn bản (T6).
- [] Ban hành Văn bản cam kết chuyển giao của 9S Union, gồm mốc thời gian và điều khoản không thể đơn phương sửa đổi (T6).
- [] Chỉ định kiểm toán viên độc lập; mở tài khoản riêng cho dự án; ban hành quy chế xung đột lợi ích (T6).
- [] Tạm dừng mọi hình thức kêu gọi đóng góp tài chính từ công chúng cho tới khi có ý kiến pháp lý (T6).

Ngày 31–60: pháp lý và đối tác

- [] Thuê luật sư độc lập tại Việt Nam để có ý kiến bằng văn bản về Luật HTX 2023 (bao gồm trần dưới 35% và thành viên liên kết không góp vốn), Nghị quyết 59-NQ/TW, Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân và luật đầu tư [CXM: đối chiếu văn bản gốc] (T4).
- [] Thuê luật sư tại nước ứng viên đặt chủ thể sứ mệnh (ưu tiên Thụy Sĩ); so sánh với DUNA; có ý kiến về luật chứng khoán và AML/KYC (T4).
- [] Gửi đề nghị tham vấn tới Liên minh HTX Việt Nam (T2).
- [] Chuẩn bị hồ sơ xin ý kiến sớm Bộ Ngoại giao và cơ quan quản lý nhà nước về HTX [CXM: xác minh cơ quan chủ quản] (T4).
- [] Ban hành quy trình thẩm định đối tác và chuyên gia; thẩm định 5–10 ứng viên ưu tiên trong bản đồ đối tác (T6).
- [] Lập hội đồng cố vấn lâm thời, cân bằng về vùng (có đại diện Nam bán cầu) và giới (T6).

Ngày 61–90: dữ liệu, thiết kế thí điểm và minh bạch

- [] Dựng bảng điều khiển nhu cầu phiên bản 0 từ các nguồn dữ liệu mở; công bố ma trận nhu cầu × chỉ số × ngành × khoảng trống kèm phương pháp; rút gọn còn 2–3 ngành ứng viên (T6, T2).
- [] Ban hành định nghĩa "thành viên hoạt động" và "nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng"; thiết kế cách đo đường cơ sở (T6).
- [] Thực hiện đánh giá tác động bảo vệ dữ liệu cho hệ thống thành viên thí điểm; xác nhận không dùng sinh trắc học (T6, T4).
- [] Soạn dự thảo Hiến chương sứ mệnh dựa trên Bảy nguyên tắc (TL01) và đưa ra tham vấn công khai (T6, T1).
- [] Hoàn thiện sổ đăng ký rủi ro phiên bản 1, giao người chủ trì cho từng rủi ro, ưu tiên rủi ro 1, 4 và 14 (T6).

- [] Công bố báo cáo minh bạch đầu tiên: nguồn vốn, chi tiêu, đối tác đã ký, các tham vấn đã thực hiện (T6).
- [] Đánh giá kết quả 90 ngày theo điều kiện qua của giai đoạn 0; công bố những việc chưa đạt và lý do (T6).

10. Kết luận

Lộ trình này cố ý chậm ở đầu và chặt ở từng bước chuyển. Lý do là các thất bại trong lịch sử của những dự án "toàn nhân loại" không đến từ thiếu ý tưởng hay thiếu nguồn lực. Chúng đến từ ba sai lầm: hứa trước khi chứng minh, mở rộng trước khi có năng lực quản trị, và giữ quyền kiểm soát quá lâu ở trung tâm. Cả ba sai lầm đều có thể phòng tránh bằng thiết kế. "Điều kiện qua" chặn sai lầm thứ hai. Thước đo thành viên hoạt động và nhu cầu được đáp ứng có kiểm chứng chặn sai lầm thứ nhất. Văn bản cam kết chuyển giao không thể đơn phương sửa đổi chặn sai lầm thứ ba.

Điểm mới mà tài liệu này rút ra là **giá trị của Union không phụ thuộc vào việc đạt được mục tiêu cuối cùng**. Nếu dừng ở giai đoạn 1, Union vẫn để lại một liên hiệp HTX Việt Nam mạnh hơn ở tầng liên hiệp, nơi phong trào trong nước đang yếu nhất. Nếu dừng ở giai đoạn 2, Union để lại một liên minh nhiều nước có quỹ vĩnh viễn minh bạch. Nếu tới được giai đoạn 4, Union sẽ là tầng mà thế giới đang thiếu: một kênh phục vụ những người ở các nước có năng lực nhà nước hạn chế, nơi các quỹ AI quốc gia không chạm tới (xem TL04). Nhờ vậy mỗi bước đi đều có lý do tồn tại riêng. Đây là cách để một tham vọng lớn trở thành một kế hoạch có thể bắt đầu ngay.

Phụ lục. Chữ viết tắt

Viết tắt	Ý nghĩa
AGI	Trí tuệ nhân tạo tổng quát
AIIB	Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng châu Á
AML/KYC	Phòng chống rửa tiền / Định danh khách hàng
BIEN	Mạng lưới Thu nhập Cơ bản Toàn cầu
DAO	Tổ chức tự trị phi tập trung
DPI	Hạ tầng số công
DUNA	Hiệp hội phi lợi nhuận phi tập trung không đăng ký pháp nhân (Wyoming, Hoa Kỳ)
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
GPFG	Quỹ Hưu trí Chính phủ Toàn cầu của Na Uy
HTX	Hợp tác xã
ICA	Liên minh Hợp tác xã Quốc tế
IFRC	Liên đoàn Quốc tế các Hội Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ
IGF	Diễn đàn Quản trị Internet (LHQ)
IMF	Quỹ Tiền tệ Quốc tế
IOC	Ủy ban Olympic Quốc tế
LHQ	Liên Hợp Quốc
ODA	Hỗ trợ phát triển chính thức
SDG	Các Mục tiêu Phát triển Bền vững của LHQ
SSP	Các lộ trình kinh tế – xã hội chung (khung kịch bản của IPCC)
UBI	Thu nhập cơ bản phổ quát
VCA	Liên minh Hợp tác xã Việt Nam
WBG	Nhóm Ngân hàng Thế giới
WOSM	Tổ chức Phong trào Hướng đạo Thế giới
WOCCU	Hội đồng Liên hiệp Tín dụng Thế giới